

Redaktionelt forord

Er de nordiske velfærdsstats- og arbejdsmarkedsmodeller skrøbelige eller robuste? Leverer disse modeller resultater i verdensklasse, eller er de selvsamme modeller den største hindring for de nordiske samfunds beskæftigelsesgrad, produktivitet og innovation? Hvordan måler man i grunden, hvorvidt de nordiske modeller er succeser eller anakronismer fra en svunden tid? Det er nogle af de centrale spørgsmål, der tages op i dette temanummer om de nordiske velfærdsstater og globaliseringen. Den overordnede konklusion er, at de nordiske modeller klarer sig overraskende godt på trods af de udfordringer som eksempelvis den økonomiske globalisering, den grænseoverskridende arbejdskraftsvandring og den europæiske arbejdsmarkedsregulering udgør. Modellernes hovedbestanddele er intakte; der leveres beskæftigelse, uddannelse og velfærd, men også resultater, der kun vanskeligt kan måles i et snævert økonomisk optik – inklusion, tillid, tryghed, politisk stabilitet etc. Det viser sig, at der på trods af ligheder på tværs af de nordiske lande også er bemærkelsesværdige forskelle på de nordiske velfærdsstaters indretning og funktionsmåde. Det viser sig også, at modellerne er dynamiske. De udvikler sig, i takt med at hjemlige såvel som internationale forhold ændres. Der er ikke noget, der umiddelbart peger i retning af, at de nordiske modeller afvikles til fordel for en bredere

international standard. Tværtom tyder meget på, at der i starten af 2000'erne var en europæisk interesse for den nordiske sociale investeringsstrategi, svensk pensionsreform og dansk *flexicurity*. Endnu er det for tidligt at vurdere konsekvenserne af den indeværende krise, men foreløbige oplysninger tyder på, at der er sat en dæmper på udviklingen af nordisk inspirerede løsninger i Europa, og at flere arbejdstagere og unge flytter fra syd til nord i Europa.

Dette temanummers bidrag er indsamlet af gæsteredaktør *Jon Kvist*, der har ledet et nordisk forskningsarbejde om netop velfærdstatens udfordringer i et globalt perspektiv. Bidragerne præsenterede første gang deres analyser ved konferencen "Welfare States Facing Global Turbulence, Ageing and Migration: Rising to the Occasion, Coping or Adjusting Downwards?", der blev afviklet den 23.-25. august 2012 i Oslo. De respektive bidrag er senere blev kraftigt revideret, fagfællebedømt og fremstår nu som et samlet hele. Anders Freundt takkes for oversættelse af artiklerne af *Joakim Palme*, *Anne Skevik* og *Jon Erik Dølvik*.

Uden for tema optrykkes endvidere en artikel af *Flemming Ibsen*, *Laust Høgedahl* og *Steen Scheuer*, der studerer det danske marked for fagforeninger, og *Peter Heyn Nielsen*, der

identificerer udviklingstræk i de åbningstaler, den siddende statsminister traditionelt holder ved folketingsårets begyndelse. *Lars Bille* slutter artikelrækken af med en politisk kronik for 2. halvår 2011, hvor der som bekendt blev afholdt et folketingsvalg. Som supple-

ment til disse artikelbidrag publiceres endvidere to reviewessays af henholdsvis *Henrik Ø. Breitenbauch* og *Uffe Østergård*.

Martin Marcussen
Ansvarshavende redaktør